Veli Kat?l?m? Ölçe?i-VKÖ

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Veli Kat?l?m? Ölçe?i-VKÖ*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32483

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Veli Kat?l?m? Ölçe?i (VKÖ), ebeveynlerin çocuklar?n?n e?itim süreçlerine aktif kat?l?mlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi?, çok boyutlu bir psikometrik araçt?r. O. Gürbüztürk ve S.N. ?ad (2010b) taraf?ndan Türkiye ba?lam?nda geli?tirilen bu ölçek, veli kat?l?m?n? sekiz temel faktör üzerinden kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmektedir. Ölçek, hem okul-ö?retmen ileti?imi gibi d??sal kat?l?m biçimlerini hem de çocu?un ödevlerini destekleme ve ö?renmeye uygun ev ortam? yaratma gibi ev temelli kat?l?m davran??lar?n? ölçmeyi hedefler. Geli?tirme çal??malar?, kapsaml? alan yaz?n taramas?, nitel görü?meler ve geni? örneklemler üzerinde yap?lan **geçerlik** ve **güvenirlik** analizlerini içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Veli Kat?l?m?, Ebeveyn Deste?i, E?itim Psikolojisi, Ölçek Geli?tirme, Yap? Geçerli?i, **Faktör Analizi**, Okul-Aile ??birli?i, Çok Boyutlu Ölçek

Yazarlar

O. Gürbüztürk, Süleyman Nihat ?ad

Amaç

Veli Kat?l?m? Ölçe?i (VKÖ), ebeveynlerin çocuklar?n?n e?itim hayat?na ve geli?imine yönelik gösterdikleri kat?l?m düzeylerini ve biçimlerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, özellikle Türk e?itim sistemi ve kültürel yap?s? içerisinde veli kat?l?m?n?n farkl? boyutlar?n? ortaya ç?karmay? ve bu boyutlardaki uygulama görevlerini belirlemeyi amaçlamaktad?r.

VKÖ, e?itim ara?t?rmac?lar?na ve okul yöneticilerine, veli kat?l?m?n? te?vik eden programlar?n etkinli?ini de?erlendirmede ve velilerin hangi alanlarda daha fazla deste?e ihtiyaç duydu?unu tespit etmede kullan?labilecek standardize edilmi? bir araç sunmaktad?r.

Yap?

VKÖ, sekiz alt boyuttan ve toplam 39 maddeden olu?an çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ölçek, ebeveyn kat?l?m?n? tek bir genel puan yerine, farkl? ve spesifik davran?? alanlar? üzerinden de?erlendirerek kat?l?m?n karma??k do?as?n? yans?tmaktad?r. Bu sekiz faktör, veli kat?l?m?n?n hem okul temelli (örne?in, ileti?im ve gönüllülük) hem de ev temelli (örne?in, ödev deste?i ve ev ortam? yaratma) yönlerini kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde kapsam geçerli?i, titizlikle sa?lanm??t?r. Öncelikle, yerli ve yabanc? alan yaz?n taranm?? ve veli kat?l?m?n?n önemi ile etkili uygulama görevleri konusunda s?n?f ö?retmenleri (10 ki?i), okul müdürleri (3 ki?i) ve farkl? sosyo-ekonomik düzeylerden ebeveynlerle (15 ki?i) nitel görü?meler yap?lm??t?r. Taslak ölçek formu, program geli?tirme, e?itim yönetimi ve psikolojik dan??manl?k alanlar?nda doktoral? 12 akademisyenden olu?an bir uzman grubunun görü?üne sunularak son haline getirilmi?tir.

Yap? geçerli?i, 618 velinin kat?ld??? pilot uygulama verileri üzerinden Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile incelenmi?tir. Analiz sonucunda sekiz faktörlü yap? do?rulanm??t?r ve 39 maddenin tamam?n?n toplam varyans? aç?klama oran? %60.86 olarak hesaplanm??t?r. Maddelerin faktör yükleri .442 ile .807 aras?nda da??l?m göstermi?tir. Sekiz faktörlü yap?ya ili?kin yap?lan **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) sonucunda elde edilen uyum iyili?i de?erleri, modelin veriyle yüksek uyum içinde oldu?unu göstermi?tir: X2=1334.85, sd=636 (X2 /sd=2.09), GFI=.90, AGFI=.88, NNFI=.92, CFI=.93, RMSEA=.042, RMR=.057, SRMR=.043 (Gürbüztürk ve ?ad, 2010).

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k ve zamana kar?? kararl?l?k (test-tekrar test) yöntemleriyle incelenmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?lar? (**Cronbach Alpha**), 618 ki?ilik pilot uygulama veri seti ve devam?nda yap?lan 1252 ki?ilik uygulama veri seti için hesaplanm??t?r. Bu katsay?lar, ölçe?in faktörlerine ili?kin yüksek tutarl?l?k düzeylerini i?aret etmektedir (detayl? katsay?lar orijinal çal??man?n Tablo 1'inde sunulmu?tur).

Kararl?l?k katsay?s? için test-tekrar test yöntemi kullan?lm??, ölçek üç hafta arayla 96 veliye uygulanm??t?r. Bu uygulaman?n sonucunda hesaplanan kararl?l?k katsay?s? r=.910 olarak bulunmu?tur, bu da ölçe?in zaman içinde yüksek düzeyde tutarl? ölçümler sa?lad???n? göstermektedir. Ayr?ca, ölçüt ölçek geçerli?i kapsam?nda, Kotaman (2008) taraf?ndan geli?tirilen ba?ka bir veli kat?l?m arac?yla kar??la?t?rma yap?lm?? ve 65 velinin iki ölçekten ald??? puanlar aras?nda pozitif yönde yüksek düzeyde (r=.880) anlaml? bir ili?ki tespit edilmi?tir.

Faktör Analizi

Veli Kat?l?m? Ölçe?i, 39 maddeden ve sekiz alt boyuttan olu?an bir yap?ya sahiptir. Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile belirlenen bu faktörler, veli kat?l?m?n?n sekiz temel alan?n? temsil etmektedir. Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, modelin teorik yap?y? destekledi?ini kan?tlam??t?r (Uyum ?yili?i Endeksleri: CFI=.93, RMSEA=.042).

Faktör Say?s? ve Madde Da??l?m?: Sekiz alt boyut ve 39 madde.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Aç?klanan Varyans: Toplam varyans?n %60.86's? aç?klanmaktad?r.

Faktör Yükleri: Maddelerin faktör yükleri .442 ile .807 aras?nda de?i?mektedir.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: 39 madde, 8 alt boyut

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkokul ve ortaokul ça??ndaki çocuklar?n velileri/ebeveynleri

Ya? Grubu: Ebeveynler (Genellikle 25-55 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Geli?tirme çal??mas? için 618 veli, güvenirlik ve ileri uygulama çal??malar? için ise 1252 veli kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lm??t?r (1=hiçbir zaman - 5=her zaman).

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Kat?l?m?, E?itimde Rol, Okul Geli?imi, Çocuk Geli?imi, Psikometrik Özellikler, **Likert Ölçe?i**, Türkçe Ölçek

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Süleyman Nihat ?ad

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: nihat.sad@inonu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: ?nönü Üniversitesi, E?itim Fakültesi (Tahmini)

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2010 (Geli?tirme makalesi referans?)

?zinler ve Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlar için yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: veli-katilimi-olcegi-vko-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Gürbüztürk, O., & ?ad, S.N. (2010b). Turkish Parental Involvement Scale: Validity and reliability studies. *Procedia Social and Behavioral Sciences, 2*, 487-491.

Gürbüztürk, O., & ?ad, S.N. (2010a). (Bu referans metin içinde geçmektedir ancak tam künye bilgisi verilmemi?tir.)

?ad ve Gürbüztürk, (2013). (Bu referans metin içinde geçmektedir ancak tam künye bilgisi verilmemi?tir.)

Kotaman, H. (2008). (Bu referans metin içinde geçmektedir ancak tam künye bilgisi verilmemi?tir.)

Veli Kat?l?m? Ölçe?i-VKÖ Maddeleri

Ölçek, 8 alt boyut ve 39 maddeden olu?maktad?r. A?a??da alt boyutlar ve bu boyutlar? temsil eden örnek maddeler listelenmi?tir:

Okul ve ö?retmenle ileti?im (8 m): Çocu?umun ba?ar? düzeyi konusunda ö?retmeninden bilgi isterim.

Çocu?un ödev ve çal??malar?n? destekleme (5 m): Çocu?umun yapt??? ödevlerden ald??? sonuçlar? takip ederim.

Kat?l?m konusunda velinin kendini geli?tirmesi (5 m): Çocuk geli?imi ve psikolojisi ile ilgili kaynaklar okurum.

Gönüllü aktif kat?l?m (4 m): Okul/s?n?f gezilerinde ö?retmen ve ö?rencilere e?lik ederim.

Çocukla ileti?im (5 m): Çocu?umla ileti?im kurarken ona güvendi?imi gösteririm.

Ö?renmeyi destekleyici ev ortam?n?n yarat?lmas? (4 m): Çocu?umun ödevini yapabilece?i sessiz ve uygun bir ortam haz?rlar?m.

Çocu?un ki?ilik geli?imini destekleme (4 m): Çocu?umun yard?m almadan kendi kendine bir ?eyler ba?armas?na f?rsat veririm.

Çocu?un sosyo-kültürel geli?imini destekleme (4 m): Çocu?umu konser, sergi, tiyatro, sinema gibi kültürel ve sanatsal etkinliklere götürürüm.

ARABPSYCHOLOGY.COM